

Verslag gezamenlijke adviesraad Cultuur, Jeugd, Sport
23 mei 2022
Onderwerp: Brussels 2030

Aanwezig:

Andrea Kovacevic (werkgroep Kunsten), Anja Van Roy (Cultuurraad, werkgroep Erfgoed), Bart Claes (Cultuurraad), Busra Gögce (Jeugdraad), Chris Louwet (werkgroep Sociaal-Cultureel Werk), Cindy Vandeweyer (VGC-administratie), Els Dittrich (Sportraad), Eric Corijn (Brussels 2030), Erik Azijn (Sportraad), Geert De Dobbeleer (Sportraad), Hilde Van Cauwenberghe (VGC-administratie), Iantje De Boeck (Cultuurraad), Ikram Achahboun (werkgroep Sociaal-Cultureel Werk), Jan Goossens (Brussels 2030), Jens Dupon (Cultuurraad), Joke Quintens (Brussels 2030), Joost Fonteyne (werkgroep Kunsten), Karina Luytens (VGC-administratie), Maya Galle (Brussels 2030), Nabil Fallah (Jeugd/raad/Sportraad), Naomi Costrop (VGC-kabinet Smet), Nora Mahammed (Cultuurraad), Olaf Moens (Sportraad), Seppe Baeyens (werkgroep Kunsten), Wim Poelmans (Sportraad), Yannick Roman (VGC-administratie)

VERSLAG

Welkom

Welkom door Yannick Roman, algemeen directeur Cultuur, Jeugd, Sport.

Deel 1: presentatie Brussels 2030

Jan Goossens, één van de twee opdrachthouders van Brussels 2030 geeft een introductie over het onderwerp. De ambitie is om in 2030 Culturele hoofdstad van Europa te worden.

Jan schetst de context, de uitdagingen, de aanpak, de drie werven en de zomer van 2022.

→ Zie bijgevoegde presentatie

Deel 2: thematafels

De aanwezigen verdelen zich over twee thematafels: één tafel over “wij creëren” en één tafel over “verbeelding” en wisselen uit met het team van Brussels 2030.

Tafel 1: Wij creëren

Met: Andrea Kovacevic (werkgroep Kunsten), Bart Claes (Cultuurraad), Busra Gögce (Jeugd/raad), Chris Louwet (werkgroep Sociaal-Cultureel Werk), Els Dittrich (Sportraad), Erik Azijn (Sportraad), Hilde Van Cauwenberghe (VGC-administratie), Joke Quintens (Brussels 2030), Maya Galle (Brussels 2030), Nabil Fallah (Jeugd/raad/Sportraad), Olaf Moens (Sportraad), Seppe Baeyens (werkgroep Kunsten)

• **Doel:**

Joke Quintens geeft uitleg over de aanpak van ‘wij creëren’, één van de drie werven waarbij de stem van jongeren een belangrijke rol zal spelen. Daarbij staat volgende vraag centraal: *“Hoe kunnen we samen de stem van jongeren in Brussel over de toekomst van hun stad op de voorgrond brengen? Hoe kunnen we inspraak organiseren, maar vooral ook jongeren aanspraak laten maken op Brussels 2030 en op Brussel? En hoe kunnen ze dat samen doen, met elkaar, als een Brussels “wij”?”*

→ Zie bijgevoegde presentatie voor meer info

Daarna volgt een uitwisseling aan de tafel.

- Iedereen rond de tafel wordt uitgenodigd om een antwoord te formuleren op **volgende drie vragen**:
  1. Wie ben je en hoe oud zal je zijn in 2030?
  2. Hoe bereik je vandaag vanuit je organisatie/werking 'jongeren'?
  3. 'Als jij drie vragen zou mogen stellen aan een waarzegger over Brussel in 2030, wat zou je dan willen weten, welke vragen zou je dan willen stellen?

Reacties van de deelnemers:

1. Er zijn geen jongeren aanwezig rond de tafel.
2. Jongeren worden bereikt door:
  - Schoolactiviteiten, buurtactiviteiten, straathoekwerk
  - Social media, scholen, ouders
  - Diverse contexten, hokjes overschrijdend
  - Mond-aan-mondreclame
  - Via kleinkinderen, vrienden
3. Diverse vragen voor de waarzegger over de toekomst van Brussel:
  - Gebundeld rond (beweeg)ruimte, mobiliteit, klimaat, veiligheid
    - Zal er voldoende open ruimte zijn?
    - Zijn er genoeg bossen?
    - Zal er voldoende plek zijn?
    - Zal er voldoende vrije tijd-, speel- sport en beweegruimte zijn?
    - Hoe zal de buitenruimte eruit zien, wat zal de klimaatsituatie zijn?
    - Hoe ziet de stad eruit op vlak van mobiliteit?
    - Zal ik nog veilig kunnen fietsen in een groen of groener Brussel?
    - Zal Brussel 's nachts veilig zijn?
  - Gebundeld rond accommodaties
    - Zullen er openluchtwembaden zijn?
    - Zullen mijn kinderen nog in Brussel kunnen wonen?
    - Zullen jongeren nog kunnen fuiven in Brussel?
    - Wie zal er in Brussel wonen en welke talen worden er gesproken?
    - Zal Brussel nog leefbaar zijn op diverse vlakken (afval, openbaar vervoer, ...)?
  - Gebundeld interpersoonlijk
    - Wordt de wereld volledig digitaal?
    - Wat met persoonlijke contacten?
  - Sociaal-cultureel
    - Hoever zullen we staan met de dekolonisatie?
    - Hoe hebben we de verschillende culturen in beeld gebracht?
    - Gaan vrouwen een prominente plek innemen in de open ruimte?
    - Hoe gaan we met elkaar om? Blijft bewegen en sporten een sociale component hebben, of zit iedereen binnen te gamen?
    - Wordt Brussel een inclusieve stad waar ieder zich thuis voelt en zonder armoede?
    - Is de stad echt van iedereen?
    - Wie zorgt voor wie in deze stad?

- Bestaan de hokjes tussen cultuur, jeugd, sport, welzijn, ... nog?
- Zijn er nog stereotypen?
- Hoe wordt de toegankelijkheid van voornamelijk jongeren aan het aanbod vergroot?
- Hoe wordt omgegaan met de zelfzekerheid bij jongeren?
- Wat met sociale ongelijkheid? Zijn we nog samen met dingen bezig of heb je de geprivilegieerden en de anderen?
- Zal er een kloof zijn tussen gemeenschappen of wordt het 1 gemeenschap?
- Gebundeld politiek vlak
  - Wat zal er gebeuren op communautair vlak?
  - Wordt Brussel een aparte gemeenschap naast de Franstalige en Vlaamse Gemeenschap?
  - Bestaan er nog grenzen tussen Brusselse wijken/ gemeenten?
  - Bestaan er nog taalbarrières?

Discussie, opmerkingen:

- De deelnemers menen dat alleen vragen stellen aan jongeren niet voldoende is, belangrijk om inspraak en participatie organiseren aan de hand van verschillende methodieken
  - Belangrijk dat aan jongeren niet enkel gevraagd wordt te antwoorden op de vragen, maar aansluitend ook tijd besteden voor een gesprek hierover, te reflecteren in groep
  - Vb. inkleden in een actie of een groter verhaal
  - Naast antwoorden op vragen, ook ev. tekenen, ...
  - Ev. via een mobiel spel waarbij je je eigen stad, je ideale stad creëert
  - Joke reageert dat ze willen werken met verschillende vormen. Zo komen er bv. interviews en wordt er mogelijks een artistieke tool ontworpen.
- De deelnemers benadrukken dat jongeren zelf meer moeten betrokken worden:
  - Jongeren kunnen via social media zelf mooie dingen maken
  - Het is belangrijk jongeren uit hun comfortzone te halen en andere aspecten van zichzelf te laten ontdekken
  - Het is belangrijk dat de betrokkenheid van jongeren niet eenmalig is
    - Nood aan een grootschalige aanpak op meerdere momenten en in verschillende contexten
    - Joke verwijst naar het voorbeeld van plekkenwerking (zie project Manchester: jongeren verzamelen die er werken, wonen, schoollopen, ... en er gedurende 7 dagen mee aan de slag gaan), nadenken over de plekken, de rol van die plekken voor Brussel, ...
  - Jongeren kunnen benaderd worden vanuit gelijkwaardigheid (niet enkel praten over jongeren, maar ze bij aanvang betrekken)
  - Het moet authentiek blijven
  - Jongeren moeten vrijheid krijgen, dit is het beste wat bestaat
    - Vb. jongeren 24u een gebouw ter beschikking geven waar ze hun ding mogen doen

- Het is belangrijk een onderscheid te maken in de diverse leeftijdsgroepen, diverse doelgroepen, vanuit diverse interesses – cultuur, jeugd en sport is nog niet breed genoeg
  - Het is belangrijk om hen aan te spreken vanuit eigen context/ expressievermogen
  - Wel opletten voor input via instituten, vb. via school ... dit genereert onderwijs-gerelateerde antwoorden.
  - Het is belangrijk verschillende kanalen te combineren en bevestigingen, en zelf de diverse leeftijden en initiatieven op te zoeken
  - Belangrijk: allianties creëren, bruggen leggen tussen verschillende contexten/doelgroepen vb. businessschoolstudenten met gevangenen, ...
- **Laatste vraag:** hoe geven jullie vandaag een stem aan de jongeren, hoe capteren jullie hun stem?
  - Reactie van de deelnemers van de tafel
    - Via leerlingenraden in de school (90% is zeer geëngageerd)
    - Via jeugdhuisen
    - Via gangmakers/ vertegenwoordigers
    - Via bevestigingen, focusgroepen
    - Via een mix van initiatieven; belangrijk is de rollen omdraaien en de jongere ook eens een workshop te laten leiden (horizontale structuur)
    - Via het creëren van een community en het versterken van de competenties van de leden, empoweren van de leden

De uitwisseling wordt afgesloten. De deelnemers worden bedankt voor hun waardevolle inbreng.

Tafel 2: Verbeelding (+ zomer 2022)

Met: Anja Van Roy (Cultuurraad, werkgroep Erfgoed), Geert De Dobbeleer (Sportraad), Ianthe De Boeck (Cultuurraad), Ikram Achahboun (werkgroep Sociaal-Cultureel Werk), Jens Dupon (Cultuurraad), Joost Fonteyne (werkgroep Kunsten), Karina Luytens (VGC-administratie), Nora Mohammed (Cultuurraad), Wim Poelmans (Sportraad)

Jan Goossens, opdrachthouder en Eric Corijn, lid van de reflectiekamer Brussels 2030 beschrijven de uitdagingen van het project en hoe ze dit op korte en langere termijn willen aanpakken. De tijdslijn loopt eerst tot 2024, jaar van de kandidatuurkeuze. Daarna kan er bij positieve verkiezing verder gewerkt worden. 2030 is ook historische datum voor 200 jaar België, 50 jaar staatshervorming.

De zomeracademie 'Brussels Summer Assembly' van 4 tot 8 juli in de Hageltoren wordt toegelicht, iedereen wordt ook uitgenodigd om mee te debatteren.

Kernthema's van het project Brussels 2030 (zomer) zijn: publieke ruimte-participatie-transversaliteit.

Vanuit deze principes is een eerste keuze in initiatieven gemaakt om zich deze zomer mee te associëren en deze met een verbindende communicatie op te schalen.

De sprekers wijzen ook op de specifieke situatie in Brussel, met 19 gemeenten, gewest, gemeenschapscommissies, om tot overeenstemming te komen. In de andere steden in België en elders is dit heel anders. Brussel is per definitie hoofdstad van Europa (institutioneel-

administratief), maar geen hoofdstad van cultuur. Deze visie op Brussel wil dit project veranderen. De stad is volop in transitie, manier van verplaatsen, werken, shoppen, beleving is snel aan het veranderen, dit zal een grote impact hebben in hoe we de stad gaan ervaren.

Na de toelichting zijn er verschillende interventies van de deelnemers rond de tafel:

- De vraag wordt gesteld waarom er zo uitdrukkelijk voor de zomer is gekozen als speerpunt van acties.
  - > Vloeit enigszins voort uit de keuze voor het bespelen van de publieke ruimte als kernopdracht. De publieke ruimte wordt in de zomer meer gebruikt, zomerweer, gemis wordt ook meer gevoeld in de zomer, mensen willen naar buiten.
  - > De jeugd is ontvankelijker tijdens de zomer, meer op zoek naar initiatieven, kan zelf meer initiatief nemen, vakantie
  - > De pandemie heeft getoond dat er wel degelijk programmatie mogelijk is tijdens de zomer, voorheen waren de grote huizen hiertoe niet bereid, nu zien we reeds een verlenging van het seizoen.
  - > Elementen van citymarketing spelen ook mee: toeristen, bewoners en bezoekers verbinden. Vanuit het gewest wordt aan een nieuwe campagne citymarketing gewerkt.
- De vraag wordt gesteld hoe de vertaling van laagdrempelige intenties in initiatieven kan gebeuren. Bv. via methodiek van werken met trofeeën, sociaal- culturele methodieken, eigenaarschap creëren en democratisch gehalte verhogen. Burgers zelf laten stemmen op projecten kan ook een mooi idee zijn.
Jeugd tools geven om aan de slag te gaan met laagdrempelige ideeën, bv. bij VGC À Fonds (jongerenfonds) projectlijn. Maar dan is er nood aan coaching van talenten, laagdrempelige podia en eigen programma maken.
- Gebruik van publieke ruimte is een werf, veel gemeenten zijn weinig behulpzaam om dit mee waar te maken. Is ook niet altijd evident. Er is nood aan afspraken, beheersmethodieken voor publieke ruimtes. Een voorbeeld van Elsene XL staycation wordt aangehaald als succesvol initiatief. Buiten Brussel is er een ervaring in Kortrijk die meegedeeld wordt. Idee van vaste tijdstippen en plekken kan eventueel ook werken, agenda maken voor publieke ruimte.
- Keuze voor zomerinitiatieven vertrekt vooral vanuit hun kracht om artistieke verbeelding aan te wakkeren en mee een nieuw narratief voor Brussel uit te bouwen. Bedoeling om Brussel meer te laten zijn als de institutionele hoofdstad van Europa.
Brussels 2030 wil voorlopig niet met open calls werken, dit zorgt voor teveel frustratie bij de niet-gekozenen. Eerst meer methodiek vinden en kunnen kiezen om juiste oproepen te lanceren en labels te geven.
- Participatie is per definitie een traag proces. Nu kunnen de eerste stappen gezet worden en vervolgens groeikansen geven. Mensen willen graag connecteren met verschillende zaken maar dit vraagt tijd.
- Cultuur ook breed bekijken. Er is in Brussel ook veel nood aan beweging. Mensen zitten vaak opgesloten in hun wijk, in hun woningen, hoe hen daaruit halen en in verbinding brengen met andere stadsdelen. Sportieve activiteiten verbinden met cultuur kan interessante mogelijkheden creëren.
- Er wordt ook gewezen op de betekenis van publieke ruimtes. Sommigen zijn drager van veel symboliek, anderen zijn dode plaatsen (geworden). Bv. de ruimte voor het Beursgebouw is nu volledig veranderd. Betekenis geven aan een plek zorgt voor verbinding. De leegstand is

ook een heikel punt. Hoe kunnen lege gebouwen aangewend worden voor publieke bezetting of een zinvolle invulling krijgen. Publieke ruimte kan ook overdekt zijn.

De uitwisseling wordt afgesloten. De deelnemers worden bedankt voor hun waardevolle inbreng.

Deel 3: terugkoppeling plenair

De verslaggevers koppelen de grote lijnen terug over de thematafels:

Tafel 1: Wij creëren

Kernwoorden:

Participatie van jongeren binnen uitbouw concept – vraagstelling is goed, maar onvoldoende - diverse methodieken gebruiken bij bevraging en jongeren zelf opzoeken – differentiatie methodieken volgens leeftijd, context

Tafel 2: Verbeelding (+ zomer 2022)

Kernwoorden:

Publieke ruimte – participatie – transversaal. Keuze voor zomerprogramma. Narratief opbouwen – opschalen van potentie van Brussel – Verbinding en eigenaarschap – methodieken vinden en uitproberen – Beweging –ruimte voor traagheid- Jongeren kunnen zelfredzaam zijn en talent tonen - eigenaarschap